

دستورالعمل سالیانه کوچ و استقرار زنبورستان‌ها

موضوع ماده ۱۴ قانون نظام دامپروری کشور مصوب ۸۸/۵/۷ مجلس شورای اسلامی

ماده (۱) اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل، به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- **سیاست‌های دامپروری:** سیاست‌های دامپروری مجموعه تصمیمات وزارت جهاد کشاورزی (معاونت امور تولیدات دامی) است که برای حفظ، توسعه و تشویق سرمایه گذاری در فعالیتهای دامپروری، قانونمند کردن و ساماندهی امور مرتبط با دام در جهت حفظ منابع ژنتیکی، افزایش تولید، ایجاد امنیت شغلی، اشتغالزایی و کاربرد فن‌آوری روز در امر پرورش، تغذیه، اصلاح نژاد، نگهداری و همچنین ساختمان‌ها، تأسیسات و تجهیزات مربوط به این فعالیتهای و حفظ امنیت سرمایه‌های منابع دامی اتخاذ می‌گردد.
- ۲- **سیاست‌های بهداشت دام:** سیاست‌های بهداشت دام مجموعه سیاست‌های سازمان دامپزشکی کشور در قالب دستورات بهداشتی است که برای تامین و گسترش بهداشت عمومی و جلوگیری از انتشار بیماریهای مشترک دام و انسان اتخاذ می‌گردد.
- ۳- **نظام جامع دامپروری کشور:** نظام جامع دامپروری کشور عبارت از مجموعه قوانین، مقررات، ضوابط، چهارچوبها، استانداردها، الگوهایی است که براساس آن کلیه فعالیتهای مطالعاتی، طراحی، اجرایی، مدیریتی درخصوص پرورش، اصلاح نژاد، تغذیه، تولید مثل، زیست فن‌آوری جدید (بیوتکنولوژی) و نانو فن‌آوری منابع دام در جهت ارتقای کمی و کیفی تولیدات مربوط سامان می‌یابد.
- ۴- **دستورالعمل‌های فنی:** مجموعه‌ای از مشخصات فنی، روشها و ضوابطی می‌باشد که براساس اصول علمی و فنی موجود در کشور و جهان با توجه به شرایط اقلیمی، زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و برای ارتقای کیفیت طراحی، اجرا، نگهداری و بهره‌برداری طرحها تهیه و تدوین می‌شود.
- ۵- **دستورالعمل‌های بهداشتی:** دستورالعمل‌های بهداشتی مجموعه‌ای از شاخص‌های بهداشتی، روشها و ضوابطی می‌باشند که براساس اصول علمی و بهداشتی موجود در کشور و جهان با توجه به شرایط بهداشتی، شیوع و انتشار بیماریهای دام و برای ارتقای بهداشت عمومی، جلوگیری از انتشار و مبارزه با بیماریهای دام تهیه و تدوین می‌شود.
- ۶- **حریم:** حریم به محدوده سرمایه‌های مربوط به منابع دامی و مستحدثات آنها اطلاق می‌گردد که براساس ضوابط و مقررات قانون سازمان دامپزشکی و قانون نظام جامع دامپروری به منظور حفظ فعالیتهای دامپروری و جلوگیری از اشاعه بیماریهای دامی و مشترک انسان و دام تعیین می‌گردد.
- ۷- **منطقه:** به محلی گفته می‌شود که زنبورستان در آن استقرار می‌یابد.
- ۸- **مقررات:** مقررات به معنی عام شامل قوانین، مصوبات، بخشنامه‌ها و هر چه که ضمانت اجرایی داشته باشد، می‌باشد.
- ۹- **مقررات فنی:** مجموعه‌ای از مشخصات فنی که براساس ضوابط، استانداردها، اصول علمی و روشها با رعایت مراتب این دستورالعمل و سایر مقررات مربوطه اعمال می‌گردد.
- ۱۰- **مناطق مسکونی:** به شهرها، شهرکها، روستاها و کانونهای اسکان عشایر که به نحوی از انحاء دارای جمعیت و سکنه هستند، اطلاق می‌شود.

- ۱۱- **نظارت:** مجموعه اقداماتی است برای کنترل و حصول اطمینان از صحت انجام کار در چهارچوب ضوابط فنی و بهداشتی اعلام شده توسط معاونت بهبود تولیدات دامی و ادارات کل دامپزشکی استان ها.
- ۱۲- **متقاضی:** متقاضی شخص حقیقی یا حقوقی است که براساس شرایط مندرج در گردش کار صدور مجوزهای موضوع این دستورالعمل نسبت به ارایه درخواست خود به مراجع ذیربط اقدام می نماید.
- ۱۳- **دستورالعمل کوچ زنبورعسل:** چگونگی جابجایی کلنیهای زنبورعسل از منطقه ای به منطقه دیگر به منظور بهره برداری بهینه از منابع تولید نظیر شهد و گرده و حفظ یا افزایش جمعیت کلنی ها و تولید محصولات از زنبورعسل را گویند.
- ۱۴- **کندو:** به محل زندگی زنبورعسل اطلاق می گردد.
- ۱۵- **کندوی بومی:** کندویی است که فاقد قاب متحرک می باشد.
- ۱۶- **کندوی مدرن:** کندویی است با قابهای متحرک و قابل تعویض که با ابعادی مطابق با معیارهای فنی ساخته شده است.
- ۱۷- **کندوی با جمعیت:** به کندویی گویند که حاوی یک کلنی زنبورعسل باشد.
- ۱۸- **زنبوردار:** به شخصی اطلاق می شود که به پرورش و نگهداری زنبورعسل اشتغال دارد.
- ۱۹- **کلنی زنبورعسل:** به مجموعه ای از زنبورهای داخل یک کندو گفته می شود.
- ۲۰- **زنبورداری ثابت:** شیوه ای از زنبورداری است که در طول سال کلنی های زنبورعسل در یک محل نگهداری می شوند.
- ۲۱- **زنبورداری کوچ رو:** شیوه ای از زنبورداری است که در طول سال، کلنی های زنبورعسل برای استفاده از شرایط اقلیمی و استعدادهای محیطی مناطق مختلف، جابجا می شود و به دو صورت درون استانی و برون استانی انجام می پذیرد.
- ۲۲- **زنبورستان:** به محلی اطلاق می شود که دارای مجموعه امکانات زنبورداری از جمله کندو، کلنی و زنبورعسل و وسایل زنبورداری باشد.
- ۲۳- **زنبور پاکتی:** مجموعه ای از یک ملکه بارور و تعداد چند هزار زنبور کارگر به وزن یک تا یک و نیم کیلوگرم است که برای ایجاد کلنی های جدید تهیه شده و حمل و نقل آنها در یک پاکت یا جعبه کوچک مخصوص انجام می شود.
- ۲۴- **واحد پرورش ملکه زنبورعسل:** زنبورستانی است که در آن تولید ملکه زنبورعسل براساس شیوه های علمی صورت می گیرد.
- ۲۵- **صحرای شهد خیز:** به صحرایی اطلاق می شود که دارای پوشش گیاهی مناسب به منظور بهره برداری زنبورعسل جهت تولید شهد و گرده باشد.

ماده ۲) این دستورالعمل در اجرای ماده ۱۴ قانون نظام جامع دامپروری کشور مصوب ۱۳۸۸/۵/۷ مجلس شورای اسلامی و با هدف ساماندهی کوچ زنبورداران و تعیین ضوابط استقرار کلنی های آنان در محل های جدید، در سال جاری مطابق با ماده ۳ این برنامه در ۱۴ بند و ۳ تبصره جهت اجرا ابلاغ می گردد و رعایت آن برای کلیه زنبورداران ، سازمانها، نهادها و مراجع قانونی مرتبط الزامی است .

- ماده ۳)** دستورالعمل سالیانه و ضوابط استقرار کلنی های زنبورعسل در زنبورستان ها.
- (۱) زنبوردار درخواست کتبی خود را قبل از کوچ به استان مقصد (یا شهرستان مقصد) ، با رعایت بند ۷ این ماده برای صدور مجوز کوچ به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ ارائه می نماید تا آن مدیریت نسبت به صدور مجوز اقدام نماید.
- (۲) کوچ از استانی به استان دیگر مستلزم ارائه گواهی بهداشتی معتبر صادره از نمایندگان مجاز دامپزشکی استان مبدأ ، توسط متقاضی می باشد (طبق بخشنامه ۹۶/۴۰/۹۳۸۲۰ مورخ ۹۶/۱۲/۲۷ سازمان دامپزشکی کشور اخذ کدرهگیری برای اداره کل راهداری تا ۱۸ ماه قابل پیگیری نمی باشد) .
- (۳) مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ ، درخواست زنبوردار متقاضی کوچ را با تعیین مقصد کوچ به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد معرفی نموده و رونوشتی از معرفی نامه صادره را جهت برنامه ریزی و اطلاع به معاونت بهبود تولیدات دامی استان مقصد ارسال می نماید.
- (۴) مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد در صورت موافقت یا عدم موافقت با استقرار کندوهای متقاضی مراتب را حداکثر ظرف مدت ۳ روز کاری و با تعیین مدت مجاز استقرار کتبا به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ اعلام می نماید.
- (۵) مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ حداکثر ظرف مدت ۳ روز کاری پس از دریافت موافقت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد اقدام به صدور مجوز کوچ کندوها به نام متقاضی نموده و نسخه ای از مجوز صادره را به معاونت بهبود تولیدات دامی استان مقصد ارسال می نماید.
- (۶) تمدید یا ابطال مجوز استقرار در یک زنبورستان منوط به هماهنگی مدیریت جهاد کشاورزی دو شهرستان مقصد و مبدأ بوده و در صورت موافقت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد با تقاضای زنبوردار برای تمدید مجوز در مدت معین ، می بایست مراتب را به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ اعلام نماید.
- (۷) در صورتیکه درخواست اسکان در یک منطقه برای دو زنبوردار در یک زمان به شهرستان مقصد برسد، اولویت با زنبوردار دارای سابقه اسکان در آن منطقه خواهد بود.
- (۸) کوچ و جابجایی زنبورستان در مواقع خاصی نظیر آمارگیری سالانه با ابلاغ سازمان جهاد کشاورزی استان ممنوع می باشد.
- (۹) زنبورداران در فصل کوچ موظف به رعایت حداقل فاصله زنبورستان های خود مطابق با مفاد قانون جامع دامپروری کشور به شرح زیر هستند:
- الف) از ۴۰ تا ۱۰۰ کلنی به فاصله ۱۰۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۵۰۰ متر.
- ب) از ۱۰۱ تا ۳۰۰ کلنی به فاصله ۱۵۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۱۰۰۰ متر.
- ج) از ۳۰۱ کلنی به بالا به فاصله ۲۰۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۱۵۰۰ متر.
- د) زنبورداران ملزم می باشند که در زمان پرورش ملکه، حداقل فاصله ۵ کیلومتر از مراکز تولید ملکه و ایستگاههای پرورش و اصلاح نژاد ملکه را رعایت نمایند.
- (۱۰) زنبورداران به منظور اشغال منطقه و استقرار در محدوده بیشتری از مکان تعیین شده، مجاز نیستند کلنی های خود را به واحدهای کوچکتر تقسیم کنند مگر کسانی که بیش از ۵۰۰ کلنی داشته باشند که در این صورت مازاد بر این تعداد را می توانند با رعایت فواصل تعیین شده در محل های دیگر مستقر نمایند.

تبصره : قرار دادن کندوهای خالی در منطقه حقی را برای زنبوردار ایجاد نمی نماید.

(۱۱) در مراتع و جنگلها و صحراهای شهد خیز کشور استقرار کندوها می بایست توسط جهاد کشاورزی و با رعایت حقوق اشخاص صورت پذیرفته و افراد (حقیقی و حقوقی) حق تعرض و جلوگیری از اسکان زنبورداران مهاجر دارای مجوز را ندارند و در موارد بروز اختلاف، سازمان جهاد کشاورزی استان با هماهنگی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان و در نظر گرفتن کلیه موارد فوق موظف است مطابق با ماده ۶ قانون نظام جامع دامپروری کشور با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از زنبوردار و حریم زنبورستان حمایت نماید.

تبصره : داشتن ملک شخصی در مجاورت مراتع مذکور نمی تواند حقی را برای مالکین ایجاد نماید . لذا کوچ و استقرار کلنی های زنبورعسل در این مناطق مستلزم رعایت دستورالعمل کوچ زنبورستانها و اخذ مجوز از مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان محل استقرار می باشد .

(۱۲) استقرار زنبورستانها در باغات و مزارع کشاورزی به منظور گرده افشانی در جهت افزایش ارزش افزوده محصولات زراعی و باغی با رعایت مقررات ابلاغی از سوی سازمان جهاد کشاورزی استان محل زنبورستان صورت خواهد پذیرفت.

(۱۳) جهاد کشاورزی مقصد (محلی که زنبوردار در آن استقرار دارد)، با زنبوردارانی که موارد مندرج در این ابلاغیه را رعایت ننموده و باعث ایجاد مشکل برای سایر زنبورداران شوند ، در مراحل اولیه با اطلاع رسانی به معاونت بهبود تولیدات دامی استان صادر کننده پروانه - شناسنامه زنبورداری ، اقداماتی از قبیل قطع خدمات زنبورداری (خدمات دولتی) در مورد ایشان به عمل آورده ، در مراحل بعدی ضمن عدم تمدید مجوز فعالیت ، آنان را به مراجع ذی صلاح قانونی(مراجع قضایی با درخواست زیان دیده) جهت رسیدگی به تخلفات معرفی خواهند شد.

(۱۴) موارد پیش بینی نشده در این ابلاغیه توسط معاونت بهبود تولیدات دامی استانها بررسی و حسب مورد پس از هماهنگی با دفتر طرح توسعه زنبورداری کشور اقدام خواهد شد .